

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
Департамент захисту довкілля

Регіональна стратегія адаптації до зміни клімату: оцінка ризиків та шляхи забезпечення стійкості Запорізької області

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Департамент захисту довкілля

SHARK

A shark in the sea
is a hazard

Swimming with a shark
is a risk

Кліматична загроза (небезпека) — це сама природна подія (наприклад, спека, повінь, посуха), що може завдати шкоди.

Кліматичний ризик — це ймовірність того, що ця загроза станеться, помножена на розмір можливих втрат, залежно від нашої вразливості та того, наскільки ми до цього готові.

HAZARD

+

EXPOSURE

=

RISK

загроза існує сама по собі, а **ризик** виникає лише тоді, коли ви з нею взаємодієте.

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Департамент захисту довкілля

Південний макрорегіон – зона найвищого ризику прояву негативних впливів ЗК

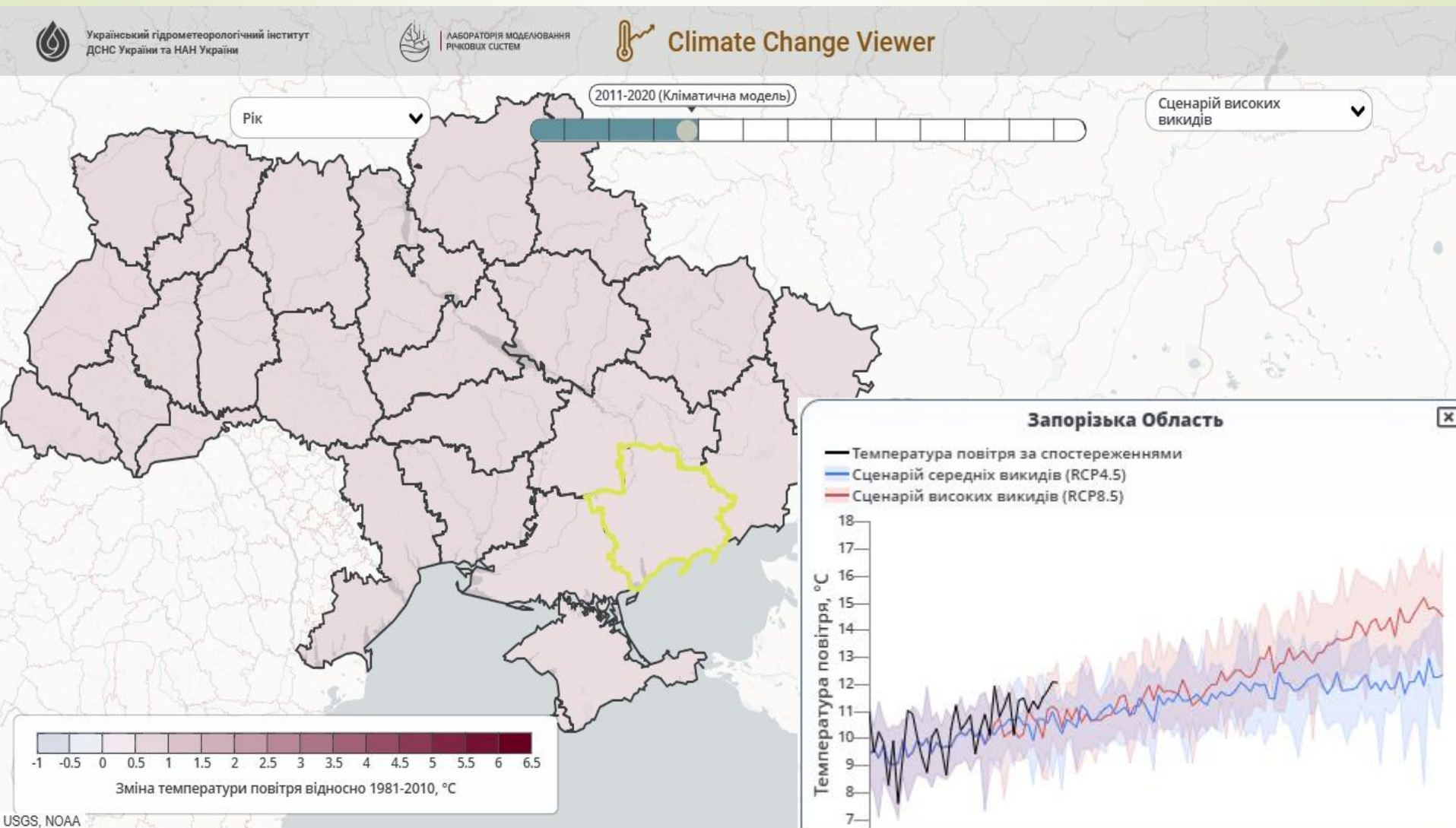
Український гідрометеорологічний інститут
ДСНС України та НАН України

ЛАБОРАТОРІЯ МОДЕЛЮВАННЯ
РІЧКОВИХ СИСТЕМ

Climate Change Viewer

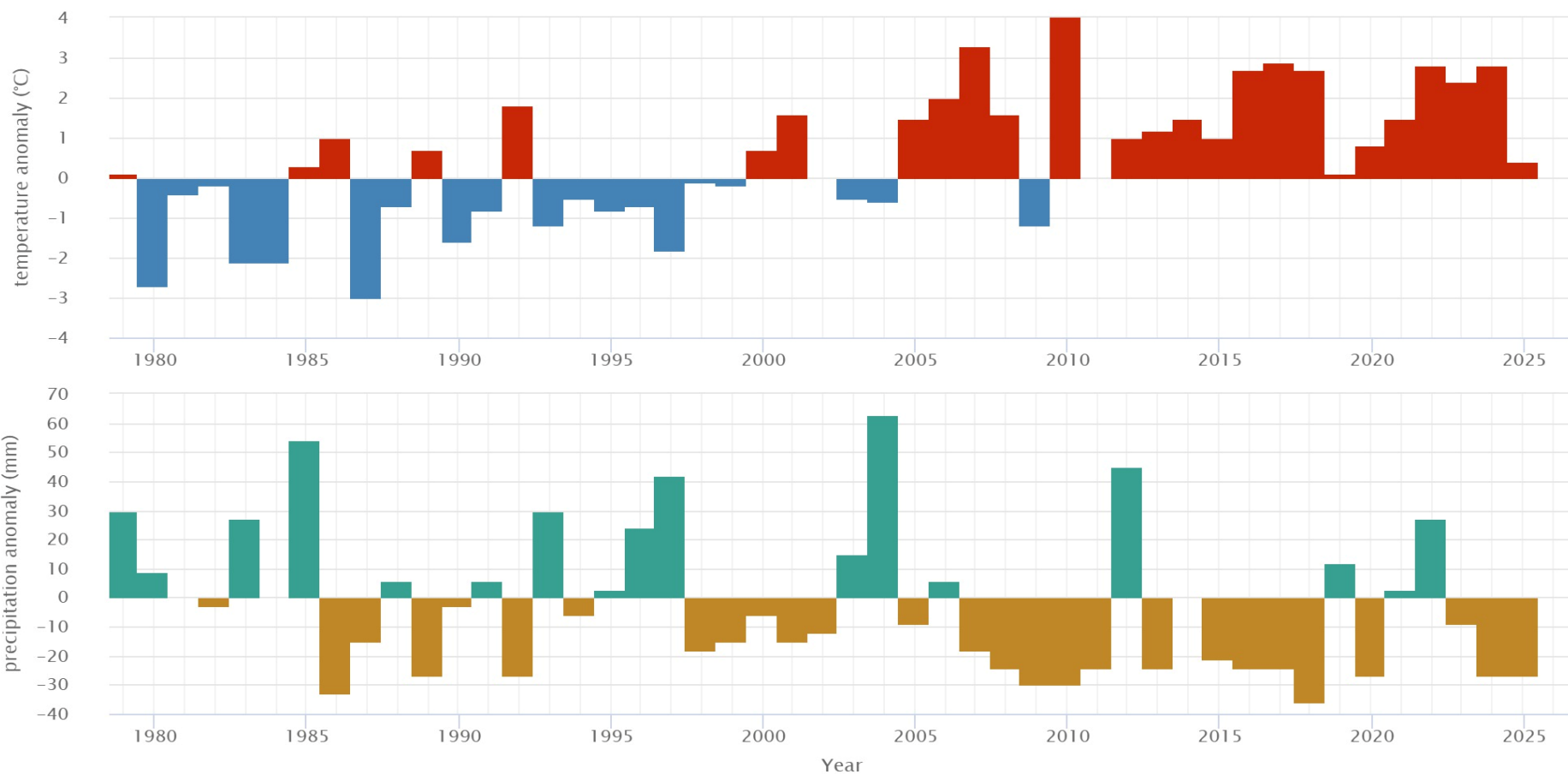
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Департамент захисту довкілля

Оцінка кліматичних загроз Запорізької області

August monthly anomalies for temperature and precipitation 1979–2026.

Zaporizhzhya 47.85°N, 35.12°E.

meteoblue.com

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Департамент захисту довкілля

Оцінка кліматичних загроз Запорізької області

- Потепління
- Екстремальна спека
- Холод
- Зміна режиму випадіння опадів
- Екстремальні опади
- Снігопади
- Посуха
- Сильний вітер
- Стихійні гідрометеорологічні явища
- Затоплення і підвищення рівня моря

- Небезпечні геологічні процеси
- Зміни хімічного стану води, повітря
- Біологічні загрози

Кліматичні загрози – екстремальні погодні явища або повільні зміни кліматичних характеристик, які можуть спричинити негативний або позитивний вплив на людей, екосистеми та види, економічні, соціальні та культурні активи і послуги.

* Оцінка здійснена за методикою Covenant of Mayors for Climate & Energy – Eastern Partnership

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Департамент захисту довкілля

Оцінка ступеня прояву кліматичних загроз на території Запорізької області за період 1991–2020 рр.

Кліматичні загрози	Індикатор кліматичної загрози	Базовий період	Поточний стан	Ступінь прояву зміни поточного стану		
				зміна	бал	ступінь
Екстремальні опади	Середня максимальна за місяць добова к-ть опадів, мм	39,4	42,3	+2,9	2	низький
	Кількість днів з опадами більше 20 мм/добу, дні	3,4	3,7	+0,3	2	низький
	Частота випадків сильного дощу (50-79 мм за 12 год і менше)	24	36	+12	5	дуже високий
Посуха	Кількість днів без опадів, дні	246	255	+9	5	дуже високий
	Середні багаторічні значення кількості днів з суховіями	14,3	21,7	+7,4	4	високий
	Кількість спекотних днів ($T_{\text{макс}} \geq 30^\circ\text{C}$), дні	26,8	37,7	+10,9	3	середній
Стихійні гідрометеорологічні явища	Частота випадків сильного снігу (20-29 мм за 12 год і менше)	6	13	+7	4	високий
	Частота випадків сильного дощу (50-79 мм за 12 год і менше)	24	36	+12	5	дуже високий
	Частота випадків сильного шквалу (25-34 м/с)	3	11	+8	4	високий
	Частота випадків крупного граду (20-39 мм)	9	5	-4	4	високий
	Частота випадків сильної ожеледі (20-39 мм)	2	5	+3	4	високий

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Департамент захисту довкілля

Оцінка ступеня прояву кліматичних загроз на території Запорізької області за період 1991–2020 рр.

Кліматичні загрози	Бал	Ступінь прояву
Потепління	3	середній
Екстремальна спека	3	середній
Зміна режиму випадання опадів	3	середній
Екстремальні опади	3	середній
Посуха	4	високий
Стихійні гідрометеорологічні явища	4	високий

За матеріалами «Оцінка кліматичних загроз та ризиків для Запорізької області», О.Г. Шевченко, червень 2026, Запоріжжя-Київ

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Департамент захисту довкілля

Оцінка ступеня очікуваних проявів кліматичних загроз на території Запорізької області для періоду 2021–2040 рр.

Кліматичні загрози	Індикатор кліматичної загрози	Базовий період	Майбутній стан (2021-2040)		Ступінь прояву зміни майбутнього стану за RCP 4.5			Ступінь прояву зміни майбутнього стану за RCP 8.5		
		1961–1990	RCP 4.5	RCP 8.5	зміна	бал	ступінь	зміна	бал	ступінь
Потепління	Середньорічна температура повітря, °C	9,3	13,1	13,6	3,8	4	високий	4,3	5	дуже високий
	Температура повітря літнього сезону, °C	21,0	25,0	25,9	4,0	5	дуже високий	4,9	5	дуже високий
	Тривалість літнього сезону, дні	138,7	176,5	180,5	37,8	5	дуже високий	41,8	5	дуже високий
Екстремальна спека	Середній річний максимум температури повітря, °C	14,0	17,7	17,8	3,7	4	високий	3,8	4	високий
	Кількість спекотних днів (Тмакс≥30°C), дні	26,8	61,7	66,3	34,9	5	дуже високий	39,5	5	дуже високий
	Середній максимум температури повітря за липень, °C	27,9	32,8	33,2	4,9	5	дуже високий	5,3	5	дуже високий

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Департамент захисту довкілля

Секторальні наслідки та ризики

Сектор	Оцінка впливу та ключові ризики для Південного макрорегіону
Сільське господарство	Критичне падіння врожайності традиційних культур без штучного зрошення; зсув строків посівних робіт; ризик втрати озимих через аномальні зимові відлиги; необхідність зміни структури посівів на користь посухостійких культур.
Водні ресурси	Скорочення поверхневого стоку річок; пересихання малих водотоків; зниження рівня ґрунтових вод; погіршення якості питної води через цвітіння водойм та високі температури.
Міська інфраструктура та ЖКГ	Посилення ефекту «міського острова тепла»; деформація дорожнього покриття; критичне навантаження на енергомережі у літній період через кондиціювання; збої в роботі систем водопостачання.
Охорона здоров'я	Зростання теплового стресу та смертності від серцево-судинних захворювань; поширення векторних інфекцій (наприклад, лихоманки Західного Нілу); загострення респіраторних хвороб через пилові бурі.
Екосистеми та біорізноманіття	Втрата унікальних степових екосистем; деградація водно-болотних угідь; зміна ареалів проживання видів та вторгнення інвазивних видів.

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Департамент захисту довкілля

Пріоритетні напрями адаптації для Запорізької області та Півдня України

1. Водокористування та агросектор:

- Впровадження ресурсозберігаючих технологій обробітку ґрунту (No-Till, Strip-Till).
- Відновлення та модернізація систем зрошення із застосуванням краплинного поливу.
- Перехід на посухостійкі сорти та гібриди сільськогосподарських культур.

2. Міська адаптація та інфраструктура:

- Розвиток зеленої інфраструктури (створення затінених зон, «зелених каркасів» міст, збільшення площ озеленення).
- Впровадження ощадливих систем дощового водовідведення та повторного використання води.
- Модернізація електромереж із розрахунком на літні піки навантаження.

3. Цивільний захист та екологічна безпека:

- Створення ранніх систем оповіщення про хвилі спеки, посухи та пожежну небезпеку.
- Формування ефективної мережі моніторингу та протипожежних бар'єрів у лісосмугах і заповідних зонах.

4. Синергія з відбудовою:

- Інтеграція кліматичної адаптації у всі регіональні програми відбудови та розвитку за принципом «справедливого зеленого відновлення».

за матеріалами дослідження *Ukrainian Climate Office / GIZ*

<https://ukrainian-climate-office.org/wp-content/uploads/2024/12/Overall-climate-change-impact-assessment.pdf>.